

Impressie van de terugkomdag 30 maart 2012

Pas voor de tweede maal op rij mag ik op Slot Doddendaal in Ewijk zijn. Na een uiterst vroeg vertrek uit de Randstad en een vermoeiende autorit van bijna twee uur verheug ik me op deze dag. En het is natuurlijk maar de vraag of het al de moeite waard zal zijn.

Veel bekende en vriendelijke gezichten die zo'n tijd alweer uit beeld waren. Het is een warm weerzien, met vaak te kort bijpraten.

Het programma van de dag vermeldt een presentatie met als titel '*Verzilveren of vergrijzen?; de Highlife Challenge van de vijftiger*'. Dat lijkt een schot in de roos voor deze zaal; niemand van de aanwezigen lijkt jonger dan 50 jaar te zijn. Ik bevind me in goed gezelschap.

Na de opening van dagvoorzitster **Mieke Wijdeveld** krijgt **Professor Hubert Hermans** het woord. Hij vermeldt de laatste ontwikkelingen. Zo deelt hij een ervaring met ons als key-note spreker in Groningen over DS & ZKM in de wereld van doof-blinden. Wat me bijbleef is de interesse van de luisteraars- uit-het-veld voor de (tegengestelde) ik-posities en de promotor positie. Deze laatste als centrale oriëntatie voor alle andere ik-posities in een o.a. door globalisering oververzadigd (saturated) geraakt zelf. Fascinerend hoe ook in de wereld van doof-blinden de DS en ZKM een rol kunnen spelen. Hoewel het me een raadsel is hoe dat praktisch dan werkt.

Tussen een aantal mededelingen van meer huishoudelijke aard (**Richard van de Loo** heeft een ZKM-lange termijn investering op zijn naam. Hij organiseert op 10 april een specialisten bijeenkomst. Deze heeft een hoog wetenschappelijk gehalte door haar deelnemers. En **Jutta König** promoveert op 23 mei in Utrecht, '*Moving experience, global nomads*') meldt de professor dat hij een nieuw boek heeft afgerond: '*Between dreaming en recognition*'. Het boek behandelt het terugkijken van ouderen op hun leven op de dromen die ze hadden en de (h)erkenning die ze voor het wel/niet uitkomen daarvan kregen. Het boek heeft sterk autobiografische kenmerken en lijkt me daardoor al de moeite waard.

Annerieke Oosterwegel, Ontwikkelingspsycholoog aan de Universiteit Utrecht was de volgende spreker. En zij verzorgde het wetenschappelijk fundament van de dag. '*Zelfbeeld ontwikkeling van kindertijd tot volwassenheid in relatie tot de grondmotieven*'. Niet direct mijn interesse gebied en toch veel interessante weetjes. Bijvoorbeeld een nieuwe visie: Met name negatief commentaar op jezelf, aangereikt door iemand anders, accepteer je makkelijker als je daarna alleen bent. Als je daarna in gesprek gaat met een vriend/partner dan wordt de acceptatie lastiger.

Tussendoor deden **Richard van de Loo** en **Margreet Poulie** verslag van de resultaten van KM evaluatie onder coachees. De cijfers waren zonder meer goed.

Wat mij betreft was het verhaal van **Wibo Drijfhout** het meest boeiend. Hij hield de hierboven al genoemde presentatie met als titel 'Verzilveren of vergrijzen?'. Het meest in het oog springende van deze presentatie was voor mij de *onvoorbereidheid* van het bedrijfsleven op de aankomende (stormende) vergrijzing. Wibo vermeldde een voorbeeld van een bedrijf dat in 2020 in één klap > dan 70% van zijn werknemers ziet vertrekken met pensioen (de door mij gebruikte cijfers zijn vast niet correct, maar het was veel!). Ook schetste hij een interessante periode tussen de 50 en 53 jaar (heb ik uw aandacht?). Als ik het goed zeg, dan is de ervaring van *richting en zingeving* gedurende deze periode van invloed op het sterftcijfer op 65-67 jarige leeftijd na pensionering. Een 'wake-up call' voor HRM beleidmakers...(?). Kortom als ondernemer luisterende hoorde ik hier (wederom) een raam opengaan (*window of opportunities*) met mogelijkheden voor nieuwe ZKM/DS toepassingsmogelijkheden in de markt. De gedachte besprong me om met een klein innovatie clubje dit soort verkenningen te doen: verzinnen van nieuwe ZKM/DS producten waar de markt om (gaat) schreeuwt(en). Geen onwelkom idee in deze (crisis) markt. En wellicht is dit commercieel vloeken in de wetenschappelijke ZKM kerk...

De lunch was uitstekend. Heerlijke broodjes, heerlijke soep. Het gezelschap goed en hooggeleerd 😊.

Na de pauze had ik het genoeg om de workshop van **Richard van de Loo** te mogen volgen. Deze duurde de hele middag. Gedrag stond centraal in deze ZKM benadering. Weinig theorie en des te meer doen en praktijk. Met eigen casuïstiek aan de slag om heel helder en duidelijk in te zien hoe dit werkt. Ik vond deze workshop 'bull's-eye'. Voldeed volledig aan de verwachtingen; ik heb veel geleerd en kan het direct toepassen.

Ik begrijp het en vind het toch jammer dat veel mensen de borrel overslaan en de file induiken. Bij de certificaten uitreiking moest een hele lijst met kandidaten worden toegesproken wat voor mij een hart onder de riem was: De ZKM blijft voortduren. De ceremonie was goed verzorgd en met name Mieke had er veel werk van gemaakt en een persoonlijke invulling aan gegeven. Ik kan met zekerheid stellen dat dit zeer gewaardeerd werd, want mijn ervaring was uit eerste hand en lijdend voorwerp.

Ja, deze dag was alle moeite waard. Volgende keer ben ik er weer graag bij.

Den Haag, Hamid Ressang